

Leck.
187398

TANODAI
EMLÉNYFÜZÉR

1857.

99

in 9°

10,824.
Oct. Speck.

TANODAI EMLÉNYFÜZÉR

1 8 5 7.

SZERKESZTI

A PÉCSI FŐTANODAI

NYOLCADIK OSZTÁLY.

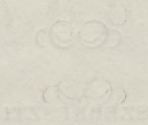
203788

PÉCSETT 1857,

NYOMATOTT A LYCEUM NYOMDÁJÁBAN.

TANODAL EMLEKZEVÉRE
TANODAL EMLEKZEVÉRE

187398

A PÉCSI TUDOMÁSI
A PÉCSI TUDOMÁSI
NYOLCADIK OSZTÁLY
NYOLCADIK OSZTÁLY

187398

NYOMTATVA A TUDOMÁNYOS
NYOMTATVA A TUDOMÁNYOS
NYOMTATVA A TUDOMÁNYOS

FŐTISZTELENDŐ

ALAGICS ANTAL ÚRNAK,

A MŰVÉSZETEK ÉS BÖLCSÉSZET TUDORÁNAK,

KEDVES OSZTÁLYFŐNÖKÜKNEK,

SZERETETÖK ÉS HÁLÁJUK

EMLÉKEÜL

185⁶/₇-ik évi tanítványai.

„Hass, alkoss, gyarapíts : s a haza fényre derül!“

Kölcsey.

Vezérhang.

Az égen sok csillag ragyog,
S bár fényök változó,
Bennök mégis dicsőítve van
A bölcs s nagy alkotó.

Ez büszkén küld mindenfelé
Ragyogva csillámárt, —
Amaz a távol zúgból csak
Szerény világsugárt.

Hazám! ragyogni nem akar,
Mit gyenge kéz művelt,
Egeden; engedd csak hogy ott
Foglaljon kised helyt! — —

Ha felvirad, szemérmesen
 Kigyúl a szűz hajnal,
 Jelentve, hogy jő majd a nap
 Dicső sugárral.

Mi gyenge műnknek nem merünk
 Igérni fénynapot.
 Remegve adjuk azt, a mi
 Lelkünkben hajnallott.

Azért ha ezt lapozza át
 A buzgó hazafi,
 Gunyos mosolyra nem vonul
 Az ajka. Érezi,

Azok, kik ifju lelkőknek
 Zsengéjét áldozák
 A honoltárra, szivben is
 Viselik a hazát.

Ne bántsd a lelkes ifju kart,
 Ha lanthoz nyulni mert!
 Jöhet idő, hogy hangozik
 Hő dalja hazaszert.

S kaján gúny, éles mérgeket

Ez egyszer ó kiméld,

Hol a kegyes bíráló is

Oly engedőn ítél!

Ti nektek is, ó ifiak,

Hadd mondjak el egy szót,

Kik szivből felkaroltatok

Dicsőt, nagyot, és jót.

Barátság szent emléke lesz

Műnk annyiuk között,

Mikor csak visszagondolás

A láncz, mi összeköt.

S ha összefartó ifjakkak

Művek szerény füzet,

Ugy összesített férfiesz

Csodálatost tehet!

Mi se rettentsem ifjak hát

Előre bátran, fel!

Ki sejt szivében szikra fényt

Ne hagyja veszni el!

PERTSHY.

1**

Nem az iskolának hanem az életnek.

(Herderből.)

Minthogy az élet nemcsak ismereteket, hanem akaratot, ösztönt, és tettet is igényel, az élet mindenekelőtt ebben állván, ugy e mondat: Nem az iskolának, hanem az életnek, a szív és jellem képzésére vonatkozik. Mit használna birni az ismeretek ezer nemeivel, de semmi akarrattal, izléssel, hajlammal, és ösztönnel tisztességesen s becsületesen élni. Az akaratban élünk, kell hogy a szív bennünket vigasztaljon vagy elátkozzon, erősítsen vagy lesújtson, jutalmazzon vagy büntessen. Nem egyedül ismeretekre, hanem jellemre és ösztönökre, szóval az emberi kedélyre van építve életünknek hatálya, s érdeme, szerencséje vagy szerencsétlensége. Élni tanulni tehát tesz: hajlamainknak jó irányt adni, elveinket tisztítani, erősíteni, feltételeinket szilárdítani, és erélyesen megalapítani; nemcsak fejünkkel, hanem szívünkkel is létezni szülők, barátok és tanárok, tantársak, ismerősök és idegenek iránt; erkölcsöket szerezni, illendő, vidor erkölcsöket, melyek kedvessé teszik az ifjut Isten s emberek előtt. Élni tanulni tesz: a nap óráit jól felosztani, dolgoiba rendet hozni, és ezt szigoru vidorsággal megtartani; a gyönyöröknek, az álomnak és henyeségnak több időt

nem adni, mint mennyi illik; feltételeket szabni, melyekkel gyengeségünket meggyőzhetjük; megrögzött gyengeségünket, melyet ki sem ismer jobban nálunknál, melyet legyőzni legnehezebb, melyet az önszeretet oly kedvesen vesz oltalma alá, áljon ez bár miben, legyen az hajlam a gőgre, balgatag önképzelődsre, melyben korunknak oly sok ifjai sinlődnek, s mely legközelebb mások becsmérése és megvetésére vezet. Vagy hajlam a gyűlölségre, haragra, embergyűlöletre, csüggedésre, kislelkűségre, kiváltképen pedig bujaságra, kéjtelgésre, henyeségre, s a más nembeliakkal bibelődésre. Mindezen hajlamok által harajta hatalmat vesznek, elveszti, eljásza, erejétől megfosztja, megkeseríti az ifjú életét, és más kilátásra nem tesz szert, mint : mind magának és másoknak terhére lenni, az életet magát, mint sulyt viselni, vagy pedig elpazarolni és elveszteni. Ti az életnek mindezen ellenségeitől el ó ifjak! — tanuljatokélni egészségesen, méltóan és szerencsésen élni.

Fordította KOVÁTSITS M.

Tetye.

(Pécsi tájkép.)

Pécs felett, Mecsek ölében
 Kis de szép lapály terül
 El; tavaszkor játszni Pécsnek
 Ifjusága ide gyül.
 Dús patak folyik zugából,
 Neve : jótékony Tetye;
 Tőle az egész vidéknél
 Ugyanaz lön a neve.

„Tetye, ittam forrásodból
 És szemléltem tájadat!
 Vized üde, tájad bájos,
 Merre csak szemem halad.
 Lelkem ittas a gyönyörtől
 És nem tudja, hogy előbb
 Mit öleljen abból, ide
 Mit teremte őserőd.

Bort termő Mecsek öleli
 Szép pázsitod szönyegét; —

Igy karolja gondos anya
 Át szívének gyermekét. —
 Lejtő szőlők lugasiból
 Kéjlok tekintenek,
 A tetőkön elszórt nyájként
 Tölgybokrok legellenek.

Gondolkodva dülök ide
 Tetye hűvös partodra.
 Mit látok? — be fáj a szívem
 Csonka torony láttodra!
 Tetye őrije, és dajkája
 Szólj, ki állított ide?
 Forrás csörgedezd fülemben
 Társad itt kinek műve?...

Mennyi emlék eltűnt korból!
 Ottan áll egy romkastély,
 Nincs tetője, ablaki közt
 Búsan játszad az szél.
 Honnét ura e vidéknek
 Büszkén néze szerte-szét —

Elmult fénye — néha bagoly
 Zugja rajt most énekét...

Suttogsz Tetye? tán akarnál

Regélni e tájakról?

A kastélyról, a toronyról,

Melyből vized árja foly?

Nemzetekről, o vidéknek,

Kik urai voltak;

Hun-, avar-, pannon-, s törökről,

Kik hajdan itt dúltanak?...

De, bár forrás nem is értem

Habnyelvednek hangjait,

Érti mégis, s érzi lelkem

Bús folyásod tanjait.

Azt tanulja megfontolni,

Mi az : minden mulandó!

Annyi ős s most romlott tárgyból

Ép a hegy csak s te folyó!...

Szürke meredek szikláról

Kő kereszt mosolyg felém,

És nem távol kápolna áll
 A közel hegy tetején.
 Kápolna s kereszt, titeket
 Szent hit és hő kegyelet
 Alkotott; be jól álltok itt
 Rom, forrás és bércz felett!

Tájadon szeretnék élni
 Tetye, s itt is hunyni el;
 Egy kis gunyhót lakásomul
 S tájad bőven tartna el.
 Az elhunytat kegyes vándor
 Eltemetné partodra;
 Csörgésednél a kereszt ott
 Áldást hintne hantomra.

FERTSHY.

Anyám halálára.

(Téltó 26-án 1857.)

Távol tőled szeretett jó anyám
 Napjaimat örömök közt töltém;
 Még csak nem is sejditve a reám
 Jövő fájdalmat; nyugodt volt szívem.

De ime ezen boldogságomat
 Vigan sokáig nem élvezhettem.
 A rut ármány irigylé sorsomat,
 S kinossá tevè boldog életem.

Elrabolá kedves jó anyámat,
 Kit a föld minden gyönyöreinél
 Inkább szereték; el jó dajkámat,
 Kit jobban becsülék drága kincsnél.

O ha kisededke szép madár volnék,
 Elhagynám kedves tarka kalitkám,
 S szárnyaimat eltárva borulnék
 Gyászos sirhalmodra, kedves anyám!

Onnan tova soha nem röpnék,
Szomorú dalt végleheletemig
Érted könnyezve ott nyögdécselnék,
Ah, ott élnék én majd vég perczemig!

O ha szépen fénylő csillag volnék,
Elhagyva a kéklő magas eget
E csendes nyughalomra leszálnék,
S ott tölteném a nyarat és telet.

Ott örzeném elvesztett kincsemet
Éjjel és nappal buzgón imádva;
Mennybeli fölséges Istenemet.
Ah, ott szeretnék én lenni halva!

Oh de miért nem rebeghetem el
Anyám gyászsirján bús panaszomat?
Az éghez miért nem küldhetem fel
A kedves dombról hő fohászimat?!

Ha tudtam volna a balvégzetet,
Igy panaszkodnám ott, hogy utolszor

Csókolom éltemben áldott kezed,
Tettem volna azt még számtalanszor.

Jó anyai szivedre borulva
Sirtam volna drága jó kebeled
Ölében, mig fonnyadnék lehulva
Sárga őszi levélként, most veled —

A szent béke sirjában nyugodnék.
Ott nem is érzéném keservimet;
Mert a földben semmi sem léteznék,
Mi ujithatná szenvedésimet!

Küldjön az égnek nagy fejedelme
Áldást hamvadó tested porára,
Száljon a jó Isten szent kegyelme
Le, lelked örök boldogságára!

Vidd elhagyott fiadnak imáit
Égbe fel a kegyelmes Istenhez;
Vidd kinos s fájdalmas fohászait
Fel a boldogságos s kegyes szüzhöz!

Kérj számára szívbeli nyugalmat
 S békét isteni üdvözítődtől,
 Kérd, hogy minden sujtó aggodalmat
 Távolítson árva gyermekedről!

MÉSZÁROS NÁNDOR.

Lantomhoz.

Légy üdvözve ifjú szűnből
 Hőn szeretett lantocskám!
 Te vagy nekem egyedüli
 S legkedvesebb vagyunkám.
 Te vagy leghivebb társalgóm,
 Te vagy leghűbb barátom,
 Te egyedüli örömöm,
 S kedves mulató társam.

Öröm tölti el szívemet
 Zengésed hallattára,
 S minden keserv eltávozik
 Kisded húrod hangjára.

Ha bú honolt hő szívemben,
 Bájszavad azt elüzi,

S víg öröm- s lelkesedéssel
Kebelemet betölti.

Ha vígság szállásolt benne,
Az hurod csengésitől
Ösztönözve fő fokra hág
S ittas leszek örömtől.

Ekkor pár jó bajtársimmal
Tölt poharat ragadok,
S örömömnek mámorában
Fenn hangon így kiáltok :

„Isten, te szent s hatalmas úr!
Áld meg szegény hazámat;
Oszlasd el a bú fellegit
S hozz rá tündöklő napot!

Adj gyermekibe egységet,
Hős lelket s honszerelmet,
Hogy egyek levén mindnyájan
Dicsérjük szent nevedet!“

CZOMPÓ GÁBOR.

A természetes irály.

(Olaszból.)

Dagály az írásban épen az, mi a tettekben képmutatás; az erőtettség, hamis eszmék s érzelmek kifejezése. Még a virágos nyelvben sincs helye az üres fogalmak hánykolódásának, a kis elmék hetykélkedésének, az akadémiai csuf- és dicsbeszédnek mirigyének, a homályos s üres felületességnek, a tudatlan büszkék és kiengezelhetlen hitványok iránti műveletlen hizelgésnek, és a hősiek félelem fenyegetőző feszelgésének. Az ifjak iparkodjanak szert tenni saját és tiszta irályra, melyből aztán szabatosság és világosság következik; tegyék föl magokban se többet, se kevesebbet ki nem fejezni, mint a mennyit éreznek, s ezt is körülirt rövidséggel, mely hatályossá teszi az eszmét, világossággal hosszadalmaság nélkül, kellemmel eltorzítás nélkül, s erélylyel elferdítés és homály nélkül. A szép szólásmódok, a képek élénksége, az összhangzat változatossága s a természeti hű elrendezés, ez mind a művészet teendője, mely által az elme szüleményei megörökítenek. — Szóval az ifjúban valamint jellemet, ugy félelemtől ment irályt is ohajtunk; boldog, ki mint Bajárd mondja, még hozzáteheti : és szeny nélkül. —

Ugyan mi a ruha, ha nem főd szép testet? s mi a szép test lélek nélkül? szintugy az irály lelke s élete a

sziv, melyből egyedül fakadnak a magasztos eszmék. Azért az ifju több gondot fordítson a helyes fogalmakra, mint magára az irányra, többet a lényegre mint alakra. És azért állitjuk, hogy csekély képzerő többé nem elég arra, hogy valaki írónak mondassék; oda terjedt tudományos miveltség, a világnak s a dolgoknak ismerete, az embernek a társadalomnak tanulmányozása, ugy az érzelmek bőségéből eredő eszmék megérintése és a célegységnek hatályossága követeltetik. — Hogy jól írjunk, szükség jól éreznünk, jól gondolkoznunk, s magunkat jól kifejeznünk; mértis az értelmesség elválasztva az erkölcsi törvényektől mit sem ér. Nincs tudomány, mint az, mely erényre vezet. Szükséges oktatni magunkat, hogy derék emberekké váljunk; szükséges a szépet kutatni, az igazat követni, hogy gyakoroljuk a jót. —

Ford. MAYER BÉLA.

Emléklapra Cs . . . Gyula barátomnak.

O Gyula, lelkedben nem sejtész-e rejleni gyöngyöt?
 Gondolatid bájlók, versed is oly gyönyörű.
 Hogyha e drága követ gondod lesz jól kicsiszolni,
 Hidd, hogy az egykor majd szép Baja dísze leend!

Vigaszul T . . . nek.

(Bürger után.)

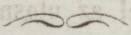
Csipked a rágalom és az irigység nyelve barátom?
 Gondold : „jó a gyümölcs, ha csipi méhe s darázs.“

Méltóságok.

(Schiller.)

Mint a világoszlop patak árban tüköröződik :
 Mint a saját fénytől ég az aranyka szegély;
 Ám a folyó e habot elhordja hamar, s a csillogó utra
 Másik igyekszik, hogy fusson elődje után.
 A méltóság is ily fénynyel övedzi az embert;
 Nem maga fénylik, a hely csak, melyen útja vivé.

PERTSCHL.

A rom.

(Tájkép.)

Ott az erdő kebelében

A szárnyas nép tanyáján,

Ott a vadak lakhelyében

Szép s regényes domb alján

Egy mogorva vár nyulik fel

Százados ősz fürteivel.

Megmohosult ős falai

Büszkén az égbe nyúlnak,

S ugyanannyi kősziklaként

Száz viharral dacolnak;

Törve vihar elszáguldott,

De a hős nyugodtan áll ott.

Ott, hol hajdan a vaskapuk

Tigrisként őrt állottak,

Melyeket csak a parancsok

Tártak fel az utasnak,

Ott most bokor és galy között
 Ki- s bejárhat a számüzött.

Ott, a tornác jobb felénél

Mohos lépcsők búsongnak,
 Amott balra éji rémként

Kormos falak barnulnak;
 Ez is aztat mondja nekem :
 Századokat már túléltem.

Ott lehetett a nagy terem

Dicső hősök képiével,
 Melybe üstökös apáink

Tanácskozni jöttek el,
 Vagy a melyben csata után
 Örvendettek víg lakomán.

Honnét hajdan a vár ura

Legeltette szemeit,
 Most a szél sivitva rajta

Hordja viszhang énekit,
 És a várnak több szemében
 Vércse lakát ütötte fel.

Onnét kormos barna vállal

Csonka torony tekint rám,

S érzem, eszem tapogatja

Mi nyughatott hős vállán,

A melyről most virág s fűszál

Csüggnek alá, mint ősz szakál.

Honnét hajdan a vár őre

Harsogtatta érc kürtét,

Most a bagoly, örököse,

Búgja rajt bús énekét.

És a bájbölgly a vár alatt

Rá háromszor viszhangot ad.

Ah, de mi az a rom alatt,

Mi úgy cseveg s tündököl?

Vagy talán csak könyvem csurog

Megigézett szememből?

Avvagy talán képzelődés

Ábránd és csalfa tünődés?

Nem; im ott a vár öléből

Üde forrás kacsingat,

Megcsókolva homlokzatát

A várnak és elszalad.

Megállj csermely! — veled megyek,

Hová sietsz? elkísérlek.

És a virányos csermelypart

Varázs völgybe vezetett,

Hol a csermely a pázsitot

Áztatva elszéledett,

Mig alább ott dús ittasan

Örvendettek egy nagy tóban.

Hej, ide be dicső látvány

Barna hőnök az ormon!

S mily jól állsz ott te kormos rom

Csermely mellett a dombon.

Ős apáink jó izlését

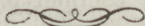
Most is hirdeted bájvidék!

Visszamegyek a csermelyhez,

Tikkad keblem, s szomjazom;

Lecsillapítom szomjamat
 És aztán eltávozom.
 Távozom, de dicső vidék,
 Szivembe' leszesz te mindég.

LADÁNYI ISTVÁN.

A kis madár.

Fellengve száll a kis
 Zengő madár,
 Ha égen nem zajong
 A fellegár.

Fellengve szál s cseveg,
 Mint képzelet,
 Nem sejtve még szegény
 Veszélyeket.

Szelid fuvalm lebeg
 A légen át
 S vidor kebellet im!
 Zeneg danát.

De észrevétlenül
Ágról leszál;
Az éhes ölyv szeme
Reá talál.

Mohó tekintete
Reája néz,
Nem sejti az, közel
Hogy már a vész.

Most hirtelen a kis
Madárra csap,
S szárnynyal csapkodva, már
Hozzája kap.

De félve felsikolt
A kis madár,
S kicsiny gyors szárnyaival
Továbbra száll.

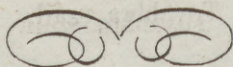
Az ölyv utána ront
Zsákmányt remélt,
De elkerülte ez
A nagy veszélyt.

Az ölyv minden helyen
Nyomába lép
S virányos lombokat,
Szállongva tép.

Közel már a veszély, —
A kis madár
Piheg s már szárnyain
Lankadva száll.

Lankadt szárnyal suhint
Csak még egyet
S kőszikla közt talál
Biztos helyet.

WERNER RUDI.

A hazaszeretet ösztöne.

(Chateaubriand után)

Az emberben a legszebb, legerkölcösösb ösztön a hazaszeretet ösztöne. Ha ezen törvény nem tartatnék fenn örök csoda által, mint sok más, mire nem is figyelünk, az emberek mind a mérsékelt égöv lakói lennének, a földteke egyéb részeit siváran hagyván. Képzeltetjük mily nyomort idézne elő, az emberi nem ezen egyesülése, a föld egy pontján. Ezen bajt elhárítandó, a gondviselés ugyszólván lebilincselé az ember lábait szülőföldjéhez, annak legyőzhetlen szeretete által: Island jége és Afrika égető homokja nem szükölködnek lakósokban.

Hasonlóan említésre méltó, hogy minél háladatlanabb valamely táj földje, minél zordonabb éghajlata, vagy mi egyre megy ki, minél inkább üldöztetünk azon honban, annál több bájjal bir az előttünk. Csodálatos és fönséges dolog! hogy az ember leköttetik a szerencsétlenség által, és oly ember ki nem vesztett egyebet gúnyhónál leginkább sínli az atyai hajlék elvesztét. Oka ezen tüneménynek abban áll, mivel a termékeny föld pazar bősége bennünket meggazdagítván, lerontja a természetes kötelékek egyszerűségét, melyek szükségainkből képződnek. Ha szüleinket,

mivel rájok nem szorulunk szeretni megszününk, ugy bizonyára hazánkat is megszününk szeretni.

Minden erősíti ezen állítás igazságát. A vad többet tart viskójára, mint a herceg palotájára; és a hegy lakója több bájít talál hegyei között, mint a síklakó barázdaiban. Kérdezd a pásztort, cserélne e a föld leghatalmasbjával? Távol hön szeretett fajától, róla gondolkodik mindenütt; mindenütt visszakivánja nyáját, csermelyeit, felhőit. Egyedüli óhaja árpakenyeret enni, kecsketejet inni, és a völgyben dalolni azon hangokat, melyeket ősei is daloltak. Elsatnyúl, ha vissza nem tér szülőföldre; ő hegyi növény, melynek gyökere szükség, hogy sziklában legyen, nem tenyészhet az, ha csak eső és szél által nem csapdostatik; a föld, az oltalom, és a sík napja elhervasztaná őt. Mily örömmel pillantja meg pusztá hajlékát? mily mohón keresi fel, insége szent ereklyéit!

Van e szerencsésb az eszkimónál irtózatoss honában? mik neki égövünk virányai Labrador havához, palotáink viskójához képest? Tavaszkor nejével úszó jégtorlaszra ül, s elkapatva a hullámoktól a magas tengerre bocsátkozik, a viharok istenének ezen trónjára. A hegy egyensúlyozza habokon úszó hófáit és csucsait, s a bálnák kísérik lépteit az óceánon. A merész vad mozgó szirtje oltalma alatt hévvel szorítja szívéhez nejét, kit Isten adott neki és vele ismeretlen örömekeket érez a kék és veszély egyvelegében.

Ezen vadnak e felett még fontos okai vannak, hazáját és sorsát inkább kedvelni a mieinknél. Bármily alacsony-nak tessék is nekünk természete, van benne mégis valami, vagy önmagában, vagy az általa készített művekben, mi emberi méltóságát kitünteti. Az európai naponta hajón, az emberi ipar ezen remekművén távozik el ama partról, melyről az eszkimó elúszva tengeriborjú bőrében a legnagyobb veszélyt is megveti. Majd hallja az óceánt bömbölni, mely száz lányira összecsapódik feje fölött, majd a csillagokat ostromolja a hullámok hátán; tömlőjében játszik a habok közepette, miként a gyermek hintálódzik egyesített ágon az erdő békés mélyében. Midőn Isten ezen embert a viharok országába helyezé, királyi méltóságának egy jelét adá neki: „Menj kiálta hozzá a fürgetegek közepéből, meztelenül vetettelek a földre, de hogy bármily nyomorult légy is, rendeltetésed félreismerhetlen legyen: te a tenger szörnyeit nádbottal fogod szelidíteni, és a viharokat lábod zsámolyává teended.

Ekképen bennünket hazánkhoz kötvén a gondviselés igazolja útjait, és nekünk ezer okunk van hazánkat szeretni. Az arab nem feledi soha a teve kútját, a zergét, és kiváltkép a lovat futásának ezen társát. A néger megemlékezik mindenkor gúnyhójáról, bánaán fájáról, a zebra és az elefánt lábnyomairól.

Egy angol hajóslegényről beszélük, hogy oly vonza-

lommal viseltetett azon hajó iránt, melyen született, miként attól csak egy pillanatnyira sem távolíthatott el; ha bűntetni akarák, csak a partrai kitéttel kelle fenyegetni, és azonnal a hajó beljébe rejtőzött szörnyű jajveszékkel. Kitől nyerte ezen tengerész gyengédségét szelek csapdosta szálfa iránt? Bizonyára ez nem csupán helyi és természeti érdek kifolyása. Vagy van-e valami erkölcsi viszony az ember rendeltetése és hajó között? vagy inkább talált-e gyönyört abban, hogy örömeit s bajait, ha úgy szabad szólni, megossza a hajóval? A szív természeténél fogva szeret visszahuzódni, s minél kevesebbet mutat külről, annál kevesebb helyt enged sértéseknek; azért szeretnek az érzékeny emberek, minők általában a szerencsétlenek, szűk magányban élni. Mit ezen érzemény erőben nyer, azt elveszti terjedelemben. Midőn a római köztársaság Aventin hegynél végződött, örömmel haltak meg érte fiai; megszűntek azt szeretni, mikor határai a havasokat s a Taurust érinték. Kétségen kívül ilyenemű ok volt, mi az angol tengerészben a szülői hajó iránti előszeretetet táplálta. Ismeretlen utazó az élet tengerén látta emelkedni a tengereket közte és fájdalmaink között; boldog ő, csak távolról észrevenni a világ szomorú partját

A mívelt nemzeteknél a hazaszeretete csodákat mívelt. Az Isten végzéseiben mindenkor van következetesség; ő a természetre alapítá a szülőföld iránti vonzalmat, és az em-

bernek ezen ösztöne bizonyos fokban az állattal közös; de az ember azt sokkal nagyobb fokra viszi, s erényé változtatja, mi előbb alig volt több közmegegyezés és érdeknél; tehát a mindenség természeti és erkölcsi törvényei csodás kötelék által tartatnak össze. Kétkedünk valjon lehetséges-e egyetlen egy valódi erény, és valódi észtehetőség hazaszeretet nélkül. Ezen szenvedély a harcban csodákat mivel, a tudományok terén Virgilt és Homéert alkotta. A vak költő kiválólag Jonia erkölceit festé, hol napvilágra jött, és Mantua költője csak szülőhelye emlékével foglalkozik. Gúnyhóban születve, s elüzetve ősei örökségéből, e két körülmény látszik egyedüli befolyással birni lángeszére; ezek adák neki azon szomorú szinezetet, mely egyike legkitünőbb ékeinek; szünetlenül emlékezik ezen eseményekről, és látni hogy mindig azon Argosról emlékezik, hol ifjúságát tölté:

Et dulces moriens reminiscitur Argos. Aen. X. 782.

De eljött a keresztény egély, mely a honszeretetnek valódi határát kiszabta. Ezen érzemény bűnöket szült a régiéknél, mert azt túlzásig vitték. A kereszténység fő ugyan, de nem kizárólagos szeretetté tette azt: azt parancsolja nekünk mindenen előtt, hogy legyünk igazságosak, kívánja, hogy szeressük Ádám családját, mivel az mienk is, ámbár polgártársaink első igényt tarthatnak ragaszkodásunkra. E törvény ismeretlen volt a keresztények törvényhozójának kül-

detése előtt. Igaztalan állítás az, hogy ő az indulatokat megsemmíteni akará: Isten nem rontja el művét. Az evangéliom nem halála a szívnek, csak szabályozója; érzelmeinkre az, mi az izlés a művészetre nézve, elveti azt, mi benne túlságos, hamis, közönséges, aljas; s meghagyja, mi benne szép, igaz és bölcs. A keresztény egély jól fölfogva nem egyéb a kezdételes természetnél megtisztítva eredeti szennyétől.

Midőn távol vagyunk honunktól, akkor érezzük leginkább azon ösztönt, mely hozzá csatol minket. Valóság hiányában álmokban igyekszünk gyönyörködni: a szív jártas a csalásban; mindenki, ki asszonyi emlők által tápláltaték, ivott a csalódások csészéjéből. Majd egy gunyhót rendezünk képzelmünkben, hasonlót az atyjai hajlékhoz, majd hegynek, erdőnek, dombnak és völgynek adunk néhány édes hazai elnevezést. Andromache egy kis csermelynek Simois nevét adta: mily megillető igazság rejlik e kis csermelyben, mely a szülőföld nagy folyóját tükröze vissza. Távol a partoktól, melyek bennünket születni láttak, a természet mintegy kicsinyítve, és mint árnyéka tűnik fel annak, mit vesztenk.

A hazaszeretet egy másik csele az, hogy nagy becslet ad magában csekély értékű tárgynak, mely hazánkból jó s melyet magunkkal hoztunk számkivetésünkbe. A lélek kiterjedni látszik egész a lelketlen tárgyakig, melyek rendel-

tetésünket velünk megosztják. Éltünk nagy része lebilincselve marad azon tanyához, hol szerencsénk nyugodott, és még inkább ahhoz, hol szerencsétlenségünk virrasztott.

A köznép a lélek ezen baját föstendő, mondja: Ezen ember honvágyban szenved. Ez valóságos betegség, mely egyedül a hazatérés által orvosolható. De hogy keveset mondjunk, ha a távollét csak néhány évig tartott is, mit találunk azon helyeken, hol születtünk? Hány ember létezik azok közül, kiket az élet teljében hagyunk el? sírok vannak, hol azelőtt paloták voltak, és paloták ott, hol azelőtt sírok, és a fa, mely alatt szoptattattunk, ki van vágva.

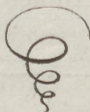
Louisiniában volt egy néger és egy vad nő, két szomszéd gyarmatos rabszolgái; mindegyiknek egy gyermeke volt: a néger nőnek két éves leánykája, a vad nőnek pedig ugyanazon korú fia; ez utóbbi meghalt; a két anya összejött magányos helyen, hová három egymásutáni éjen mentek, egyik holt, a másik élő gyermekét, az egyik Manetóját, a másik Fetisét vivén. Nem ütköztek meg, hogy mindkettőjük ugyanazon vallásos érzelemmel bir, mert mind a kettő szerencsétlen volt. Az indián nő megszakítja a csendet: „Ez, mondá barátnéjának, hazámbeli fa; ülj le sírni!”, s azonnal az indiánok temetkezési szokása szerint felfüggeszték gyermekeiket egy juhar- és egy sasafraş ágaira, és honi dalok éneklése közt ringaták őket.

Ezen anyai játékok, melyek már gyakran elaltatták az ártatlanokat, nem ébreszthették fel a megholtat. Ekkép vigasztalá egymást e két asszony, kiknek egyike gyermekét és szabadságát, a másika szabadságát és hazáját veszte el. Könyek által vigasztalódunk.

Egy franciáról, kinek a rémuralom alatt menekülni kellett, mondatik, hogy utolsó megmaradt fillérjein csolnakot vett a Rajnán és betelepíté magát neje- s két gyermekével. Pénze nem lévén, ki sem volt vendégszeretettel iránta; ha egyik partról elűzék, zúgolódás nélkül evezett a másikra; gyakran azonban mind a két részről üldöztetvén, kénytelen volt a folyó közepén horgonyt vetni. Halászott hogy családját táplálhassa, de az emberek megtagadák tőle még a gondviselés segélyét is. Éjjel elment száraz galyakat szedni, hogy tüzet rakhasson; neje e'közben halálos szorongások közt olvasta a percekét férje visszajötteig. Ezen család kénytelen vadként tengődni négy polgáriasult nemzet közt, nem birván a földtekén kis helyet, hová lábait meré letenni. Minden vigaszuk abban állt, hogy Franciaország szomszédságában barangolván, a hazájokból jövő léget szíhatták. — Ha kérdeztetnénk, melyek azon hatalmas kötelekek, melyek által szülőföldünkhöz köttetünk, nehezen tudnánk rá felelni. Talán mosolya ez egy atyának, anyának, vagy nővérnek; talán emléke az öreg nevelőnek, ifjúkori barátoknak; gondoskodása dajkánknak; vagy egy

őreg szolgának, a ház ezen lényeges eszközének. Végre, ezek a legközönségesb, s ha akarjuk a legegyszerűbb körülmények : kutya, mely éjjel ugatott a faluban, csattogány, mely évenként megjelen, a fecske fészke az ablak fölött, az egyház harangja, melyet a fák közül pillantánk meg, a temető szomorú fűze, góth síremlék, egyszóval minden. De ezen kis mozzanatok oly világosan mutatják a gondviselés létezését, miszerint nem léteznék a hazaszeretet forrása, sem nagy erények miket ezen szeretet szül, hacsak felsőbb akarat nem rendelte volna ezt így.

Fordította KOHARICS.

A Johanniták.

(Epigramma Schillertől.)

Felséggel diszesít a kereszt félelmetes éke
 Hogyha Rodust, s Akkont védi erős karotok.
 Sziria pusztáján a zarándokot átviszitek, és
 Úgy mint hű kerubok álltok a szent sir előtt.
 Ám szebb éketek a betegápoló süрге kötény, ha
 Ti, hadoroszlányok, s rá dicső törzs fiai
 A beteg ágyánál enyhet nyujttok kezetekből
 S végzitek a szeretet kisszerű tisztjeit is.
 Csak te füzéd o kereszt vallása közös koszorúba
 Szende alázat, erő kettős erénycsemetit!

A gyermek bölcsőjében.

(Sch.—tól.)

Ó boldog csecsemő, bölcsőd még végtelen ür most:
 Légy csak férfiú s majd szűk a világ te neked!

Az erény két útja.

(Sch.—ből)

Kettős az út, melyen feljuthat az ember erényre;
 Másika felnyilik, hogyha bezárkozik egy;
 Tettel eléri a boldog, a szenvedő tűrve. Szerencsés
 Az, kit végzete vitt kettejökön szeretőn!

P..... barátomnak.

Ajkaitól a szelíd örömök poharát ki taszítná
 El? de a túlzástól ó J. óvd magadat,
 S „csak méhként izleld mézét a gyenge vi-
 rágnak,
 Mert ha mohó vággyal rája rohansz,
 elölöd!“ (Szentmiklósy.)

PERTSCHY.

Hugom halála.

„Jövök igazolni magam
 Ó megcsalt jó atyám!
 Lemosni mit a rágalom
 Bösz nyelve fent reám.“

Sohajt az ifju s gyorsan hajt
 Szülőhelye felé
 Egy nap se mult, s kiengesztelt
 Szülője ölelé.

Viszonzlátás ó mennyei
 Gyönyör s kéjélvezet,
 Te benned ülli ünnepét
 A tiszta szeretet!
 De jaj! a földi boldogság
 Röpülve siet el;
 A sors szeszélye változó —
 Ifjú bucsúznod kell.

Egy lányka áll a búcsuzó
 Derült fiú előtt;
 A lánc közöttük szentesült
 Testvéri szeretet.
 „Hugom szemed tekintete
 Oly szellemin ragyog
 Halvány arcodban gyenge pír
 Ugy mint arán lobog.“

„Isten hozzád szülőhelyem

Kalászdús mezeje!

Kiengesztelve jó atyám,

Hi pályám küzdtere:

Megyek. Légy boldog ó hazám

Mig megjő gyermeked!

Isten veled hugom, s bátyád

Emlékét ne feledd!...

S az ifju gyorsan elrobog, ...

A lányka néz soká

A távozó után, s arcát

Égő köny lefolyá,

Igy fut a bérci kis patak

Rózsás ligeten át

Mig kegytelen kiégeti

A nap kis forrását. ...

Mig utaz az, zúgó vihar

Dühöngve ront elé,

Süvölt a szél, esik, dörög

Csak úgy borzad belé.

„Eső, szél, dörgés s ki az
 A ki megfogadott,
 Hogy ily keserves éjzenét
 Zajongva húzzatok?!“ . . .

De eljő végre az utas
 Oda, hová hívá
 Pályája. „S most utam bajait
 Kinyugszom gondolá“ —
 Hogyan sejlhette volna ő
 Hogy uj baj jő, s nagyobb?
 Pedig borús követje már
 Az ajtaján kopog.

Gyászejku és szomorterhes
 Levél jöve neki
 „Ó ég, hazúl! — lehetlen ez!
 S aléltan ejti ki!
 „Fiam hugod jobb létre tünt
 Tegnap temettük el . . .!
 Megáll; többet nem bir el a
 Mennykőütött kebel.

S a mint merev szívfájdalmán

Enyhíte bő könyár,

S tünődve bús emlékezete

A mult napokba jár :

Csak akkor látja útja mit

S búcsuja mit jelent

Hugán a mennyasszonyi arc

S a zivatar ott fent.

Halványpiros arc, égő szem

Jelenté : ő ara.

S a vőlegény? — Barátom ez

A rút halál vala.

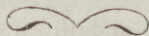
S a főrgeteg a kézfogó

Zajos zenéje volt.

Másnap ülé mennyegzőjét

Hugom, hugom megholt.

PERTSCHY.

A zenészet őse eredete.

Életkorom tizedik évében szegődtem Terpsichore-hez, és e szelíd Musa csekély szolgálatomat már eddig is szépen megjutalmazta.

Oly órákban, melyekben képzeletem az eljátszott művek fölött merengett, gyakran ama kérdés merült fel elmém-ben, miként származhatott a zenészet?

És szerény nézetem a következőkben öszpontosult.

A zenészet eredetét ámbár homály fedi; mégis az előtt, ki a természet működéseire figyel, ez nem leend egészen ismeretlen.

Melyike a művészetek, és mesterségeknek az, melyre a természet maga nem utalta volna az embert? A halak és madarak hajózásra, a pók és selyembogár szövésre, az eb vadászatra, a sólyom madarászatra, a hód építésre, a méh és hangya munkára tanították őt. És a zenészetre?

Elmondom szerény vélekedésemet.

Természettani igazság az, hogy minden a lég által környezett, és rezgésbe hozott tárgy hangot ad. Ki nem ismeri a halk szellő által rezgésbe hozott nyárfalomb kellemes susogását? a patak andalító csörgését? az orkán irtozatos bőgését? és az álgyuk rettentő moraját? Mik ezek egyebek, mint ütközés előidézte rezgések? Azon kívül:

Az élő lények csekély kivétellel szervezetük külön-
sége szerint szinte birnak, és pedig különböző tőkélyű
hangokkal. Roppant a változatosság a csalogány bájoló
hangicsálásától az oroszán borzasztó ordításaig.

Maga az ember is bir hanggal, habár nem is oly erő-
teljessel mint némely vadak, de sokkal változatossabbal.

Már e kettőt — az élő és élettelen lények által elő-
idézett hangokat, és az embernek ezek mindegyikét utá-
nozható képességét — egybe vetve, méltán következtet-
hetek szerény állításom alaposságára, hogy a zenészet ere-
detét a természetben kell keresni.

Az ember utánozta a hallott hangokat; figyelve arra,
hogy azok külön körülményekben mily alakban jelentkez-
nek, módosította azokat; s melyekre önszervezete képtelen
volt, a hangokat előidéző tárgyakhoz hasonló hangszere-
ket alkotott, azokat lassanként idomítgatta.

Szép, mily véleménynyel voltak a görögök a legelső
hangszer feltalálásáról.

Apollo — ugymond hitregéjük — bizonyos csin miatt
az égből egyidőre számüzetve Admetus király pásztora lőn.
És midőn a tengerparton nyájait legeltetve merengett, a
Zephir által bájoló őszhangzatú hangokat vett észre elő-
idézteni. Figyelmes lőn, és fürgé szeme egy tajkonyt
(testudo) lát, melynek tekenyőji közt — elporladván a
hús csak a testnek a tekenyőket összekötő száraz és már

mintegy hurrá alakult idegei léteztek, melyeknek a szellő által előidézett rezgése adta a bájos hangokat. Ez adott létet a lyrá-nak (lant).

Nem vizsgálom e rege alaposságát, annyit azonban bizonyosnak tartok, hogy a fuvó hangszerek megelőzték a hurossokat. Ismeretes a Pán síp.

És ezzel bezárom rövid értekezésemet azon édes reménynyel, hogyha Isten segít, egykor majd alaposan irandok a zenéről.

Ifjú társaim! kiknek keble a szép és jó iránt lángol, fogjatok kezét velem, műveljük magunkat a zenészetben. Ez nemesíteni fogja kedélyünket, és egykor sok komoly óráinkat megvidámítja.

CSEH VALÉR.

6-ik Oszl.

A jakabhegyi remetelak.

Itt van az üreg, ez ősi lak
 Befödve szép lombokkal
 Rémületes sziklaalak
 Edzett küzdő homlokkal.

A fák ágazó lombival
 Mintegy dicsőn ékített,
 A sziklák tarka mohival
 Ezerképen szépített.

Itt lakott egy jámbor öreg
 Már őszülő hajakkal;
 Járt is hozzá egész sereg
 Imádkozó ajakkal.

Ki azért élt, hogy másokat
 Vigasztaljon szavával,
 És a lelket csábítókat
 Megbüntesse átkával.

Itt a hely, hol letérdelve
Forró imát rebegett,
Hol mennyei kegyvel telve
Lelke égbe lebegett.

És itt kevés büne zsoldját
Csak hamar leszolgálta
Zarándokolt tengeren át
S e bús éltet kiállta.

Legkedvesebb volt szívének
Az Istendicsőítés,
Egy lelket derítő ének,
Melyben nem volt tettetés.

Ha madarak kora reggel
Ütöttek egy vígdanát,
Ő a szép tollas sereggel
Szinte mondott egy imát.

Nem dallnak má ra madarak
 Ő hõ imát nem rebeg,
 Pusztán állnak e bércfalak
 S yadonúl a rengeteg.

NÉMET BÉLA
 7-ik Osz.

Az egély.

Mint tenger, épen olyan
 A kétes emberszív
 Mert gerjedelmeihez
 Még ő maga se hív.

S e tengeren, dühöngve
 Hol dül ful annyi vész,
 Mint sajka hánykolódik
 Az elhagyatott ész.

S mik a dühöngő habok
 Az indulatsereg;
 Fellázadtukkor az ész
 Hajója úgy remeg!

De én tudok révpartot
 Hol nem érhet veszély,
 Hajtsd arra hát hajódat!
 E révpart : az egély.

PERTSCHY.

Kantavár.

(Rege.)

Emlékezet lebegteti
 Szárnyait a mult felett.

Kölcsey.

Elmult már a mohácsi vész
 El a rettentő csata.
 El is hult a szép magyar nép
 Minden nemzet-virága.
 Hol előbb a csatasíkon
 Hazaszeretetet harcolt,
 Ott most megvetve a szép hont
 Ezer s ezer rabló volt.

Ilyen volt Kanta is, izmos
Férfiu de sátáni,
Kitől, a ki oda esett,
Nem lehetett megválni.
Fészkét Kantavárnak hitták,
Durva volt, és mégis szép;
Büszke magas homlokzata
Majd égig emelkedék.

Kanta ott honolt büszkén mint
Pusztában az oroszlány;
Félt is tőle az egész táj,
Félhetett is igazán.
Ah! szive mégis szelid volt,
Vagy inkább leigázott,
Leigázta azt egy leány,
A mint látjuk majd legott.

Mert a rabló fészeknek is
Van egy kellemesbike,
Hervadozó szépségében
A báj arcu Tünike,

Mint a habokból kilépő
 Szerelemnek asszonya,
 Mint a viznek vissz'sugárzott
 Kellemetes hajnala.

De bús mert kedvesi közül
 E vad hős kiragadá,
 Áldott szülőföldétől őt
 Messze ide elhozá. —
 Im' megnyil kis szobájának
 Már megbarnult ajtaja,
 Tűzszikrázó szemeivel
 Szeliden jön be Kanta.

„Ah! szólt ő most elrabolni
 Csak szivedet kívánom,
 Hogy egedtől megfosztalak
 Oh azt szivemből bánom;
 De adok helyette ezret,
 Dicsőítem kebeled',
 Tündökölsz irigylendőkép,
 Csak te adjál szerelmet. —“

„Vissza csábitó szavaddal,
 Szólt Tünike boszúsan,
 Engem már eskü kötelez,
 Mert bátyám s jegyesem van.“
 „Megfojtsam érzelmimet? nem,
 Azt én meg nem tanultam!
 Szól Kanta, de e sasfészeknek
 Galamb sem áll dacoltan.“

Háromszor riadott föl most
 A toronyőr nagy szava,
 Egy szolga lépett be oda,
 Ki Kantához így szóla:
 „Egy idegen nálad uram!
 Szerény biztos szálást kér,
 Bágyadt teste, izzadt arca,
 És ruhája csupa vér.“

„S csak maga szolgájával van?
 Jó menj és vezesd őt fel!“ — —
 „Te gögös, szolt Tünikéhez
 Álmadozz jegyeseddel!“ — —

„Úgy hiszem én, szólt a jött hős,
 Hogy te magyar ember vagy,
 Kiben barátság s szivesség
 Mindenben elég nagy.“

„Én a hősnek, Zápolyának
 Táborából most jövök;
 Hogy arámhoz visszamegyek,
 Annak nagyon örülök;
 Nevem Igmándy Talabor.
 Kendefy barátommal
 Jöttem ide a táborból
 Testi lelki vigsággal.“

„Kendefy? szól mint lesujtott,
 Kinek szép nővére van?“
 „Igen, mond Igmándy, arám,
 Kit imádok legjobban.
 Ah! Tünike a legszebb hölgy,
 Talán ösmered is őt?“
 „Nem is kaphatsz hamarjába,
 Szól Kanta, egy külömb nőt.“

„A hon védelmében izzadt
 Elbágyasztó cseppeket,
 Ő törlendi homlokomról;
 Ezért nyeri szívemet.
 Itt a fényes gyűrű, melyet
 Elválásunkor adott,
 Tudom ő is, mint én hozzá,
 Szinte hivem maradott.

De te vitéz, a vár ura
 Mondjad te is nevedet!‘
 „Engem Kantának neveznek.“
 No volt most kis hőkkenet.
 „Igy hazánkban, mond Igmándy,
 Bizonynyal több Kanta van.‘
 „Igen,“ válaszolt nyugodtan,
 Mit elnyoma boszusan.

Talabort egy szolga a vár
 Hátsó részébe vivé,
 És ott ágyát nyugalomra
 Kényelemre helyezé,

Mig Kantán az étteremben
 Düh s bosszú mutatkozott,
 Melyet neki az idegen
 Boldogsága okozott.

„Farkas! kiált Kanta rögtön,
 Egy nagy szolgál lépe be,
 Kinek szinte mint Kantáé
 Belzebub volt kebele.

„Jőjj közelebb áldott Farkas,
 Tudod, cimborák vagyunk,
 Egymásért, ha kell, megküzdünk;
 Ha pedig kell, meghalunk.”

„Hallod, ez idegen vitéz
 Minékünk veszedelmes,
 Mert ő annak a jegyese,
 Kibe vagyok szerelmes.” —

„Tehát meggyilkoljam uram,
 Szól Farkas, jó megteszem,
 De szeretném azt is tudni,
 Hogy én mi hasznát veszem?”

Tünt az éj s magas pályáját
 Futá már a heves nap;
 Kanta fürkészőleg nézett,
 A távból jön egy lovag,
 Kiben zordon cimboráját
 Farkasát megösmerve,
 Nagy öröm s aggodás közt
 Sietett elejébe.

„No! hiuz, mit végeztél?” szól
 A hős Kanta habozva.
 „Itt gyürüje, itt tárcája.” —
 „Holnap lakadalom lesz!”
 Szól Kanta, azért holnapra
 Nekem egy papot szerezz!”

„És a száz arany?” — szól Farkas —
 Még ötvennel megtoldom,
 Felel amaz — menj dologra,
 Siess a mint azt mondom!”
 Ábrándozva helyben maradt
 Földre szegzett szemekkel,

Őt egy szokatlan érzelem
 Álmaiból kelté fel.

„Daczolj velem gögös leány
 Lekötő gyűrűd enyém;
 Nem szereztem pazarolva,
 Nem szereztem azt henyén.

Mit vitt tárcájában a hős
 Epedő kedvesének
 Mivel akart áldozatot
 Hozni hű szerelmének?

És ez arckép — minden vonás
 Egészen hasonmása

Villám! ez nem lehet tán csak
 Lelkem szemvakítása!“

Ekkor Kanta kiragada
 Melyéről egy képecskét
 Felszakasztván villámgyorsan
 Aranyhimzett mellényét.

„Testvérem lett volna tehát
 Az óhajtott testvérem?“

Ime bűnös merényemért
 E kinzatas csak bérem.
 Igen ő Kanta Talabor,
 Nem török rablók által,
 De tulajdon bátyja gyilkán
 Halt meg undok halállal.

„Farkas! sátán cimborája
 Vezess a meggyilkolthoz,
 Tán látása sebeimre,
 Ordít, még egy kis irt hoz.
 Vagy bérci sast hizlaljak
 Ördögi agyvelődön?
 Hamar ide lovat alám!“
 S a ló ott termelt rögtön.

Borzasztóan nyargalt a hős
 Pokoli mély kínokkal;
 Végre oda ért hol öccse
 Feküdt ölve gyilokkal.
 Egy szirt alatt vérben úszott
 A keresve keresett,

Szolgája mellett, és Kanta
Rémülten térdre esett.

„Igen ő az benne látom
Jó anyám vonásait!“

És az erdő viszhangozá
Legkeservesb jajjait

S haza vivé a szent testet

Meggondolva még mindent,

Nagy rohammal egyenesen

A szép Tünikéhez ment.

„Jöjj velem te mérges kigyó

Jöjj, nézd áldozatodat,

Tekintsd büszült termetemet

Rémes arculatomat,

Te az éden viperája

E tett kivitelére,

A pokol idézett hozzám

Hogy megtettem végtére.

Ismerd meg őt ismerd már meg,

Te fogod őt ismerni!

Testvérem ez Talabor kit
 Nem szüntem meg keresni“
 Tünike összerogyott, s bár
 Élete megmarada,
 De elméje háborodott,
 És sajnálandó vala.

* * *

E két testvér atyja meghalt
 Mohács véres mezején,
 Az anyának nagy öröme
 Volt két ifjú gyermekén,
 De hol előbb csatatéren
 Hazaszeretet harcolt,
 Elválasztva minden párttól
 Most ott ezer rabló volt.

Karácson éj. Rútan süvölt
 Az éjszaknak bús szele;
 Épen imádságát végzi
 Az anya két gyermeke,

Midőn zaj nagy lódobogás
 És vad lárma hallatik,
 Egy dühös rabló csoporttól
 Az ajtó felnyitattik.

Kisdedeit mint oroslán
 Tette anya ölébe
 Mig a rablók markolásztak
 A ház minden kincsébe.

Egy rabló viszi gyermekét:
 „Ebből zsványt nevelünk
 Derék fickó ez, szólt tovább
 Ilyent már rég keresünk!”

Sikoltva szökött az anya
 Tövises helyéből fel,
 S törekedett viszragadni
 Gyermekét kezeivel.
 „Nem, mond a rabló, elvisszük,
 S ha békételenkedel,
 A másika sem lesz tied,
 Nekünk csak a gyermek kell.”

Még mielőtt elvivék őt,
 Anyja hű szolgálója
 Mint hű cseléd egy kis tárcát
 Adott Kanta nyakára.
 Mert Kanta volt kit a rablók
 Vérszomjan elvivének
 Belőle egy merész rablót
 S félelmet nevelének.

Társai vitézségéért
 Imadásig tisztelék,
 És vezérok vesztésével
 Őt fejükké nevezték.
 Most Kantának büszke szive
 Ezen várat emelte
 Azért is lett ő nevétől
 Kantavár nevezete.

Egy csendes lak, egy jó anya
 Egy kisdéd testvér képe
 Mint homályos ködfátyolon
 Ugy tűnt lelke élébe.

Sokszor merengett a multon

És elődit keresé.

Ah, de mégis mindeddig még

Őket sehol sem lelé.

Mig Talabor becsülve volt

Igmándy környékétől

Leginkább a szép Tünike

Legédeseb szerelmétől.

Onnan ment ő Zápolyához

A hazáért harcolni

Onnan ment zsvány bátyához

Gyilkos kéztől meghalni.

* * *

Eljött végre a régen várt

Illatozó kikelet,

Elüzte már a nap heve

A buslakodó telet.

Zöld bársony leplét felölté

A viruló természet,

Talán hogy majd ismét mindent

Elvigyen az enyészet.

A bérc himzett virányival
 Díszik s madár hangokkal,
 Lenge a tavaszi szellő
 Szellemrétű szárnyakkal;
 Minden örült és vidám volt
 Csak a vár néma s pusztá,
 Mert a nagy kétségbe esés
 Magát e várba húzta.

Kanta gyászt öltve, falai
 Közt mélyen elzárkozott,
 Feledte szörnyű zsákmányát
 Feledte szerelmét ott.
 Tünike a szerencsétlen
 Lassanként elhervadott
 Lehulltak arca rózsái
 És helyettök bú ül ott.

Ott ült naponként kedvese
 Rózsabokros sírhalmán,
 Ő maga Tünike mindig
 Csak halálát óhajtván.

S mig ismét eljött az ősznek
 Zordon háborgó szele
 Az őszi sárga levél már
 Bús hantjára hulla le.

Megtörte ez Kanta lelkét
 Vagyona kiosztatott
 A szegények között, és ő
 A szent földre vándorlott.
 Évek multak, évek jöttek
 Régieknek helyette,
 Sok tavasz és ősz röpült el,
 A nép Kantát feledte.

De mi csoda! — a mohlepte
 Két szerelmes nyughelye
 Minden kikeletkor bájos
 Virágokkal lett tele.
 Ki volt az, ki virágokat
 A két sírra ültete?
 Bús kedélyü jámbor ősz volt
 Kanta volt, a remete.

NÉMET BÉLA,

Pécs.

Dicsérje más Pestet, Budát

Debrecent vagy Szegedet,

Nem tagadom meg e jogát,

De ne feledje Pécsset.

Pécs a magyar honnak gyöngye

Fiainak büszkesége.

Thessalia virányai,

Pindus Parnassus hegyek;

Helvetia forrásai

S a legbájolóbb völgyek

Egyesülvék határában.

Nincsen párja e hazában.

És polgári e városnak

Kérded honfi milyenek?

Van öröme a hazának

Bennök, vagy tán tétlenek?

Ép eszével szorgalmával

Versenyt fut ez bárki mással.

4****

Van keblében honszeretet,
 Van szép nemes érzemény.
 Hol és midőn tenni kellett,
 Tettekben sem volt szegény.
 És ha netán ellankadna
 Föltüzeli majd lángbora.

Hát hölgyei e városnak
 Megmondjam-e milyenek?
 Nincs-e oka a honfinak
 Panaszkodni ellenek?
 Szép testökben szép lélek van,
 De nyelvünk nem tudják sokan.

No de se baj, majd máskép lesz.
 Tudni fognak magyarul,
 Ha belátják mi dicső ez
 S mindegyik kiábrándul.
 Majd nevelnek honfiakat
 Szóban és tettben nagyokat.

Felvirágzik így azután
 Pécsnek derék városa,

És idővel felvirulván

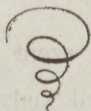
Leend jólét tanyája.

Mint Lajos alatt nagy leszen,

Adja az ég, hogy úgy legyen.

GRÜNDLER EMIL.

7. osztály.

Végszózat.

Im itt van — oltárodnak zsámolyára

Rakjuk szívünk magasztos érzetét

Dicső Hon! s ifju tiszta hévszerelmünk

Talán szivekre szóló zengzetét.

Vedd kedvesen, hisz műve gyermekidnek

Ajánd jó illatiddal Istenednek!

Mit gyermekednek szent szerelme hordoz

Oltárra, néked kedves áldozat;

Te nem tekinted külbecsét s alakját

Hanem milyen a szüi hódolat;

S ez édes gondolat tüzelte tette

Keblünket, s kifakadni zengzetekre.

Bocsáss, ha hozzád méltón nem zenegtünk

Szentelt öledben érzelgő dalárt;

Ha tán kedved szerint nem pengetők el

Lantunk hurján a szívnek dallamát.

Csak zsenge lant szólt, mely idő után vár,

Mely felvirul, hisszük, ha későn is bár.

Az ifju csattogány zöld árnyligetben
 Meghallva társit, ő is fölzeneg,
 Oly egyszerű, és mégis szivre szóló
 Kis dalja, mely a légen átlebeg.
 Hangjára néma lesz a hegy patakja,
 S a zengők serge mind csodálva hallja.

Fellengve száll az égben a pacsirta
 Magasra leng miként a képzelet;
 De oly magasra nem bár mint a sólyom,
 Királyi sas, vagy úszó fellegek:
 Mégis mi szépen szivre szól dalárja,
 Melyben lefestve keble bánatárja.

Mi nem vagyunk bár még ily csattogányok,
 Mint csattogányé nem zeneg dalunk,
 Fellengve nem szól szívünk szende lantja
 Mert még ügyes pacsirták sem vagyunk.
 De a madár dala szívünkre hangzott,
 Azért ragadtunk mi kezünkbe lantot.

Bocsáss ó Hon, szívünk dicső Hazája!
 Kedvedre hogyha hűrt nem pengeténk.

Bocsásd ha mégis lángzó érzetünkben
 Hévvél lantot karolni fel merénk,
 Hogy énekeljük megszentelt határid
 S remény ölelte szép mosolygó tájid.

De tiltsad meg az ifjú csattogánynak
 Hogy ne zengjen oly korán danát,
 Mind hasztalan! — ha hallja zengni társit
 Nincs mi lekötné gyenge ajakát:
 Tiltsd hát az ifjú tűznek: ne lobogjon
 Az érző szívnek, hogy dalhoz ne fogjon.

De hasztalan! nincs szó mely visszatartná,
 Az ifju tűz hevével csak kitör,
 Mert nem hiú vágy s pályabér reménye
 Vezérli: honszerelme a tükör,
 Melyről a tűz a szívbe átsugároz,
 S hogy zengni lantra keljen, ő határoz.

Nem pályabér reménye, vagy hiú vágy
 Vezérle minket dalra kelni fel:
 Az ég jószág hatalma és a hon szerelme
 Szívünkön lengve át érzelmivel;

Az égi szent dicsőség s Hon szerelme
Adá e zsenge lantot át kezünkbe.

Magasztos a cél, mely után törekszünk,
Az Ég hatalma; Egyház s Hon java;
Azért rebeg dalunk itt ott vigalmat
Azért növekszik ismét bánata. . . .
Nemtője szép hazánknak vedd dalárját
Fiaidnak, s kérd rá az ég áldását!

WERNER RUDI.

A PÉCSI FÖTANODA NYOLCADIK OSZTÁLYÁNAK
HALLGATÓI 185⁶/₇.

- Bencze István pécsmegyei papnövendék.
Bizinger Konrád.
Bolváry Károl kalocsam. np.
Czompó Gábor pécsm. np.
Gadó Antal pécsm. np.
Koharics Károl.
Kovatsits Máté kalocsam. np.
Ladányi István pécsm. np.
Láng Márton kalocsam. np.
Malonyai Ignác.
Mendlik Ferenc.

- Mérő János.
- Mészáros Ferdinand kalocsam. np.
- Obadics Ferenc pécsm. np.
- Pertschy Ferenc kalocsam. np.
- Rameszhoffer Sándor.
- Sey Lajos.
- Sercz Simon.
- Szokolyi Pál.
- Trixler Rudolf.
- Vojnics István.
- Werner Rudi kalocsam. np.

MUNKATÁRSÁK

a 7-dik osztályból :

- Gründler Emil.
- Mayer Béla kalocsam. np.
- Német Béla.

A 6-dik osztályból :

- Cseh Valér.

PERGER & MADARÁSZ jun.